

ABONNEMENT

Pays étrangers

Pour un an : 2 Dolars

Edition spéciale : 3 Dolars

ADRESSE

«Idjtihad» Constantinople

Téléph : 20865

xxviième ANNÉE

15 Mai 1932

İÇTİHAAT

Türkçe ve Fransızca

İLMİ, EDEBİ, İKTİSADİ

No : 345

ABONNEMAN

Seneliği (24 Nusha) Türkiye

için: 2 1,2, Â'lâ kâğıdı

5 liradır

ADRES

Cıgaloğlunda İctihad Evi

Tarihi Te'sisi :

1904 — Genève

Yirmi yedinci sene

15 Mayıs 1932

üç kanundan ikisini sildi süpürdü . Arada ha - kiki olarak bir Enerji kanunu kaldı, lâkin bu kanun da tesbit edilemedi; Enerji dahi hudut - suz ve mutahavvil Radiation lar teşkil ile ziya ve hararet husule getirdiği ve fakat hararet hiç bir vakit tamamen ziyaya münkalib olma - dığı tahakkuk etti !. Haraket daha açık tablrlle sür'at inzimam etmedikçe hararet, ef'alın haliki ve mahisi olamaz , bu pek mühim nazariyyeyi izah için son günlerin filosof ve riyazileri tarafından meydana atılan mu'adelat ve naza - riyyatın bilinmesi lâzımdır. Korkulur ki bu na - zariyyeler de başka bir girdaba düşmüş olma - sın?! Hülâsa ma'İûmatı beşeriyenin bu zik - zaklarını anlamak için bir bektâşi dervişinin bir hocaya dek kaba taslak ve fakat hekimâne

bir cevabını dercele okuyucularımızı dalacakları hayret deryasından şaka sahiline çıkarmak isterim.

Hoca — Derviş baba islâmın binası kaçtır ?

Derviş — Birdir hoca efendi .

Hoca — Bu ne cehalet ! bir olurmu ya ?!

Derviş — Savm ve selât ben de yok — ta - ma'kârlığından — hac ve zekât da sen de yok arada bir kelime'i şehadet kalır değil mi hoca efendi ?

Hazır cevap bu ehli tevhid dervişin cevabı gibi öyle zan olunur ki hakikî ilim eshabı , Ezeliyetten - Ebediyete giden sür'ata kapılıp gidecek ve deryayı hiçide « Nirvana » da bo - ğulacaktır.

Dr. İ. Temo

GUSTAVE LE BON VE ESERİ

17 Şubat, 8 Mart, 18 Mart ve 10 Nisan 1932 Tarihlerinde BÉNE-BERİTH ve UNION FRANSAİSE, HALK EVİ ve DAR-UL-FÜNUN « Conférence » salonlarında verilmiş olan « Conférence » .

[Mabat]

HAKİKATLARIN HAYATI

La Vie des Vérités

Bu cild hakkında neşr olunan makalelerden müfrez fıkralar :

Pierre Gaultier şöyle yazar :

G. Le Bon un bütün kitaplarının , belki en harikulâdesi , en aslisi , en ihtiras engizi ve kelimenin felsefi ma'nasile en muharrişi (**Hakikatların Hayatı**) kitabıdır . Muharriş=Irritant kelimesile düşünmek melekesini daha ziyade tenbih edici ma'nasını murad ediyorum. Filhakika Hakikatların Hayatı üzerinde yaşa - mayı i'tiyad ettiğimiz meseleleri tekrar mev - zu'u bahs etmeye bizi mecbur ediyor .

Daha ziyade hayran olarak Prof. Rageot diyor, ki :

G. Le Bon zamanımızın en merak ve dikkat uyandırıcı zekâlarından biridir. Dostu H. Poincaré ona dahî diyor. Filhakika, o dehanın bütün vüs'atine ve feyyazlığına maliktir.

FRANSIZ AKADEMİYASI ÂZASIN - DAN GABRIEL HANOTAUX NUN NEŞR ETTİĞİ TERCEME'İ HAL HULÂSASINDAN MÜFREZDİR :

İşte bir Fransız , ki ismi ve âsarı eenebi memleketlerde pek ma'ruf ve yüksek derecede takdire mazhardır ; bizde ise henüz büyük bir sayt ü şöhrete vasıl olmamıştır. Büyük İngilizce gazete olan Iris Times , G. Le Bon hakkında şu sözleri söylemiştir :

Newton un **Principia** adlı kitabının inti - şarından beri ilim âleminde, Gustave Le Bon un « **Maddenin İstihalesi** » kitabının husule getirdiği heyecan kadar azim bir heyecanı pek az kitap husule getirmiştir. Tedris kitapları , eenebi memleketlerde , (Terbiyenin Psycholo - giası) unvanlı kitabında bast olunan princip llerden mülhem olmaya başladı; bizim halkımız ve Darülfünunumuz hemen hemen lâ kayd kalmak - dadır .

H. Poincaré, Dastre, Painlevé, isimlerinin ve eserlerinin ha'iz olduğu Autorité ile istedikleri kadar Doktorun mesa'i şeriki olsunlar ve peygamberane fetaneti ve dahiyane nazarları önünde eğilsinler, münevver zekâlar bile bu bî manend simayi teşhis edemediler, çünkü resmî kadronun haricinne böyle bir simanın vücud bulmasını akılları almıyordu...

Fakat bu gürbüz zekâ «Laboratoire»e kapanmadı. Gustave Le Bon bütün hayatında memleketlerin büyük dolaşıcısı oldu. Hayatının birinci kısmı Hindistanda Arî medeniyetinin asıllarını aramakla geçti, jungle ler ya'ni kamı ormanları içinde gayb olmuş ve harabe halinde ma'betler keşf etti. Oradan bize şu'unun cihan-şümulseyyaliyyetini, ormanın ve Tarih in bulaık ışığı hakkında ma'lumat, müşahedelşer intiba'lar getirdi, ki kâ'inatın mutaharrik seyyal füsehatine tatbik edince bunlar kendisinde feraset [Intuition] lara istihale etti.

... Fikirler nasıl doğuyor ve ölüyor, fikirler, fi'illere nasıl istihale ediyor, bunlar nasıl terekkeb ediyor, nasıl çiftleşiyorlar, nasıl artıyor ve nasıl sönüyorlar? Bunlar G. Le Bon'un birinci silsile'i tahariyyatta olduğundan daha az dahiyane, daha az derin görtünmediği başka bir silsile'i taharriyyattı.

... Terbiyenin Psychologie sini bir düsturda icmâl etmiştir, bu düstur, şüphesiz Pedagogia yi tamamen tatmin edecektir : **Terbiyenin mevzu'u şu'uriyi gayri şu'uriye sokmaktır** diyor. Doğrusu, şu'itikattayım ki bu nazarlar yakında bütün Milli terbiyemizi değiştirecek mahiyyettendir. Bizim eski Darülfününumuz, bu nazariyye ve düsturdan mülhem olmazsa, muhafaza etmediği takdirde helâk ol-

maya mahkûm olacağı fikri tekaddümü millete gayb ettirecektir.

Fikirlerinin bir mecmu'ası yapılsaydı müellifin elfaz ve ifade ibda'kârlığındaki kudretine hayret edilirdi. Bu ilim adamı, bâhusus bir san'atkârdır.

.. Tedkik ve müşahede saheleri nâ mütenâhi üzerine açılır. Güzel meyilli bir tayeran ile mesafatın Fizikinden, iskandil edilemeyecek kadar derin bir girdab olan İnsan kalbine inerken G. Le Bon zan etmemki kendisini mütenezzil his etmiş olsun.

Bu meşhur mütefekkir hakkında bütün hayranıyyet ifadelerini zikr etmek isteseydim belki samî'lerimi yormak tehlikesine düşerdim. Bu hususta daha geniş ma'lûmat almak isteyenlere benim **Bir Zekâyı Feyyaz** adlı kitabımı ve Japon Hariciye Nazırı Baron Motono

tarafından yazılan « Oeuvre de Gustave Le Bon » adlı kitabı tavsiye ederim.

Sonu gelecek
nushada

ŞA'İR : MÜTEBESSİM ACILIK UMMANI

Gülen acılıkların deryasıdır : gönlünde,
Isyan avutulamaz, hieran unutulamaz;
Karanlıkta ac, susuz ölenlerin âhıdır:
Dudaklarından uçan şimşekler tutulamaz.

31 Mayıs 1931 A. D.

Şİ'İR

« GANDİ » ye

Sarsılmaz, eğilmez ne celâdetli başın var.
Göğsün ne derindir, koca bir kavmi kucaklar.
Bayrak gibisin, fırtına kopdukça büyürsün.
Yokmu; gibi azâdesin, ölmüş gibi hürsün.
Dişler kırılır, değse, kemikleşmiş etinden;
Zulmün ödü patlar yürüyen iskeletinden.
Mabudunu kaybetmiş olan kapkara Hindin,
Mihrabına insan boyu bir meşale diktin.
Bir hamlede zulmetleri yıktın da başınla,
Ürperdi, kımıldandı ufuklar bakınla.
Milyonla kemik ürpererek kol, kafa oldu.
Sâkin deriler bir koku, an kavim ile doldu.
Milyonla yürek vurdu da milyonla duvarda,
Ürperdi derin gözler alınsız kafalarda.